

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI
JOQARI HÁM ORTA ARNAWLI BILIMLENDIRIW
MINISTRILIGI**

**ÁJINIYAZ ATINDAĞI NÓKIS MÁMLEKETLIK
PEDAGOGIKALIQ INSTITUTI**

**KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXAN DÁSTÚRI
HÁM
BAHALAW KRITERIYASI**

**“Saz atqarıwshılıǵı hám qosıq aytıw sheberligi”,
“Muzıka tiykarları hám solfedjio” pánleri**

**60111300 - “Muzıka tálimi”
bakalavriat tálim baǵdarınıń barlıq formaları ushın
(kúndizgi hám sırtqı)**

Nókis – 2022

Dástúr Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı Oqıw-metodikalıq Keńesinde kórip shıǵılǵan hám maqullanǵan.

2022 jıl __27__ may _daǵı 6-sanlı jıynalıǵı bayanı.

Dúzgenler: Ájiniyaz atındaǵı NMPI “Muzıkalıq tálim” kafedrası baslıǵı,
Allanov A. J

Ájiniyaz atındaǵı NMPI “Muzıkalıq tálim” kafedrası
professorı D. Allanazarov

Ájiniyaz atındaǵı NMPI “Muzıkalıq tálim” kafedrası
Docenti A. Nadirova

Ájiniyaz atındaǵı NMPI “Muzıkalıq tálim” kafedrası
Assistent oqıtıwshı R. Saparov

Pikir beriwshiler: Nókis qániygelestirilgen mádeniyat mektebi, xalıq saz atqarıwshılıǵı bólimi bas oqıtıwshısı docent I. Jumaniyazov

Ájiniyaz atındaǵı NMPI “Muzıkalıq tálim” kafedrası
docenti S. Tajetdinova

Dástúr Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutında islep shıǵılǵan.

I. Kirisiw

60111300 - Muzıka tálimi, tálım baǵdarı boyınsha kásiplik (dóretiwshilik) imtixan baǵdarlaması orta arnawlı hám kásip-óner kolledjleri, balalar muzıka hám kórkem óner mektepleri hám de ulıwma orta bilim beriw mektepleriniń “Muzıka mádeniyati” pání baǵdarlaması tiykarında dúzilgen bolıp, bakalavr dárejesin alıw ushın Ózbekstan Respublikası pedagogikalıq joqarı tálım mákemelerine kiretuǵın abituriyentler ushın mólsherlengen.

Bul baǵdarlama “Saz áspab atqarıwshılıǵı hám qosıqshılıq uqıbi”, “Muzıka teoriyası hám solfedjio” pánleri tiykarında abituriyentlerdiń muzikalıq bilimlendiriw tarawında teoriyalıq hám ámeliy bilimlerin ámeliyatda qollay alıwı boyınsha bilim, kónlikpe hám uqıpların anıqlaw maqsetinde ótkeriledi.

II. Dóretiwshilik imtixanlardıń maqset hám wazıypaları

60111300 - Muzıka tálimi, tálım baǵdarında bolajaq muzıka oqıtıwshılardıń tayarlaw boyınsha kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlar abituriyentlerdiń sol tarawǵa bolǵan qızıǵıwshılıǵı, bilim dárejesi hám keleshekte muzıka tálimi tarawı kásibinde jumıs alıp barıw kompetensiyaların belgilew maqsetinde islep shıǵılǵan.

Usı dóretiwshilik imtixanlardı ótkeriwdiń tiykarǵı wazıypası abituriyentlerdiń baslanǵısh muzıka sawatı, qandayda bir saz áspabında atqara alıw kónlikpesin, qosıqshılıq sheberligin anıqlaw, muzıka dóretpeleri úlgilerin biliw, ózbek, qaraqalpaq hám sırt el dóretiwshileri iskerligi, muzıka atqarıwshılıǵı, vokal, xor, dástúriy qosıqshılıq sheberligin, ansambl, orkestr, kompozitorlar hám kompozitorlar ijodini, ataqlı sazende hám qosıqshılar dóretiwshilik iskerligin, muzikalıq termin hám sóz dizbegilerdi, muzıka janrları, muzıkada zamanagóylyq hám dástúriylik tendensiyaların, zamanagóy muzıka, milliy estrada muzıkası jáne onıń atqarıwshıları sıyaqlı temalar tiykarında milliy muzıka mádeniyatımızdi ózlestirgenlik dárejesin anıqlawdı hám bahalawdı názerde tutadı.

Bunda “Saz áspab atqarıwshılıǵı hám qosıqshılıq uqıbi” páninen saz áspab atqarıwshılıǵı boyınsha qandayda bir saz áspabında ózbek, qaraqalpaq yamasa chel et muzıka dóretpelerin atqa alıw kónlikpesin iyelegenlik dárejesi; atqarıp atırǵan muzıka shıǵarmasın taza, sap hám de dinamikalıq, temp hám ritmik tárepten anıq hám tuwrı atqarıwı ; muzıka asbabin tereń seze alıwı ; ritm, garmonik sesler uyǵınlıǵın atqarıwda barmaq háreketlerin tuwrı orınlawı; atqarıw jetip atırǵan miynettiń avtorı, áspabı túri, atı, tariyxı haqqında hám de milliy áspablar tuwrısında anıq maǵlıwmatlarǵa iye ekenligi. Qosıqshılıq boyınsha qosıqshılıq janrları; atqarıw jetip atırǵan miynettiń atı, avtorı, janri jóninde tolıq maǵlıwmatlarǵa iye ekenligi; ijroda sap intonatsion qaǵıydalarǵa tolıq ámel etiwı, tonallıqtı uslay alıw kónlikpesine iyeligi; tájiriybesi, dawıs, nápes hám olardı islete alıw uqıbı, buǵan baylanıslı asırǵan tájiriybesi; vokal, xor, estrada, dástúriy qosıqshılıq dóretpelerin atqarıw ete alıw uqıbı, jolları, mektep, tájiriybeleri haqqında bilimlerge iyeligi; kompozitor, kompozitorlar hám olardıń iskerligi, olar ijodida júzege kelgen muzikalıq dóretpelerdi biliwi;

“Muzıka teorıyası hám solfedjio” páninen usı pánde muzıkalıq sistema, dawıs, nota jazıwı nızam -qağıydaları, metr, ritm, temp, lad, tonallıq, tonallıqlar kvarta-kvinta Sheńberi, hár qıylı major hám minor gammalar, xalıq ladları, interval, akkord, alteratsiya, xromatizm, tonallıqlar tekshedoshlıgı, modulyatsiya hám otklonenie, transpozitsiya, nama, muzıka bezewleri jóninde teoriyalıq bilimler; bir dawıslı namalardı, dawıstan hám tonallıqda major, minor hám de xalıq ladları dawısqatarların, xromatik gamma, hár qıylı interval hám akkordlardı sheshiliwleri menen jazba túrde hám fortepianoda dúzip sap intonaciyada atqarıw, muzıka elementlerin tınlap anıqlaw kónlikpeler, talap etiledi.

Usılar menen bir qatarda dóretiwshilik imtixanda abituriyentler, áwele, muzıka kórkem óneriniń insanniń ómirinde tutqan ornı hám áhmiyeti, jaslardı intellektual, etikalıq, fizikalıq hám ruwxıy jetilisiwindegi roli; milliy ań, milliy oylaw, milliy namıs, watandı súyiw onı ardaqlaw sezimlerin qalıplestiriwdegi áhmiyeti haqqında anıq túsinikke iyelewleri; muzıka kórkem óneri jardeminde milliy ideyanı oqıwshı -jaslar kewiline sińirip barıw jolların oyda sawlelendire alıwları ; Respublikamızdıń gárezsizlik jıllarında Ózbekstanda kórkem óner hám muzıkalıq tálimdi joqarı rawaj tapqanlıgı haqqında tıyanaqlı hám logikalı oy-óris júrgize alıwları talap etiledi.

III. Abiturienttiń bilimine qoyılatuǵın talaplar

Abituriyent áspab atqarıwshılıgı hám qosıqshılıq sheberligin iyelegen bolıwı, onı kórsete alıwı hám de muzıkalıq -teoriyalıq bilimlerde hám de termin hám túsiniklerde biliwi, muzıka elementlerin atqarıw hám tınlap anıqlap beriwı, notaǵa qaray atqarıp beriwı kerek.

IV. Dóretiwshilik imtixan ótkeriw tártibi

Kásiplik dóretiwshilik imtixan ush pán boyınsha ótkeriledi, hár bir pán boyınsha abituriyent bilimi hám dóretiwshilik uqıbına bólek ball qóyıladı. Toplaǵan ball nátiyjeleri ulıwmalastırıladı hám ballar izbe-izliginde qabıl komissiyasına usınıs etiledi.

“Áspab atqarıwshılıgı hám qosıqshılıq uqıbi” pánleri boyınsha atqarılatuǵın dóretpeler dizimi (repertuar), abituriyent tárepinen jazba tárzde imzalanǵan túrde dóretiwshilik imtixan komissiya baslıǵına tapsırıladı.

“Muzıka teorıyası hám solfedjio” páni boyınsha iyelegen teoriyalıq bilimleri jazba jumıs, diktant, tınlap atqarıw, tınlap shertip beriw, tınlap anıqlaw sıyaqlı qatar tapsırmalar tiykarında anıqlanadı.

Usı jóneliste test imtixanları ótkeriliwi munasábeti menen - test imtixanlarına - 33 ball ajratılǵan bolıp sonnan ;

Kásiplik (dóretiwshilik) kirisiw imtixanlardıń ulıwma balı - 156 balldi quraydı. Atap aytqanda :

1. “Áspab atqarıwshılıgı hám qosıqshılıq uqıbi” pánleri ushın - 104 ball ;
- 2.”Muzıka teorıyası hám solfedjio” páni ushın - 52 ball.

v. Kásiplik (dóretiwshilik) imtixan mazmunı

v. 1. 1. Saz áspab atqarıwshılıǵı hám qosıqshılıq uqıbı

a) Bahalaw kriteriyaları

Bul imtixanda abiturientten muzıka shıǵarmasınıń mazmunı, forması, xarakteri hám atqarıwshılıq quramalılıǵı boyınsha túrlishe bolǵan ush muzıka shıǵarmasın atqarıwı talap etiledi. Sonıń menen birge, qosımsha formasında Ózbekstan hám Qaraqalpaqstan Respublikası Mámleket Gimnin qosıǵın aytıw hám shertip beriwı, Ózbekstannıń hám Qaraqalpaqstannıń ataqlı kompozitorları hám belgili kompozitor -sazendelerin biliwi, gárezsizlik jıllarında respublikamızda muzıka kórkem ónerin rawajlandırıw boyınsha ámelge asırılıp atırǵan jumıslar haqqında óz pikirlerin bayanlawı talap etiledi.

№	Saz áspab atqarıwshılıǵı boyınsha atqarılatuǵın dóretpe janrı hám awızsha soraw -juwap mazmunı	Ballar bólistiriwi
1-dóretpe	Iri formadaǵı dóretpe (dástúriy jolındaǵı áspab dóretpeleri, Sonatina, Sonata, variatsiya, Konsert hám basqalar)	0 - 15
1 a. dóretpe maydanınan awızsha juwap	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitorı tuwrısındaǵı bilimleri, sóylewi (arnawlı atamalar qollanılǵan sóylewdiń ańlatpalıǵı) hám pedagogikalıq qábileti.	0 - 2
2-dóretpe	Ózbek hám Qaraqalpaq xalıq namaları hám kompozitorlardıń saz áspab namaları. Polifoniya (Invensiya, Fuga, Preljudiya hám fuga, hám basqalar)	0 - 15
2 a. dóretpe maydanınan awızsha juwap	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitorı tuwrısındaǵı bilimleri, sóylewi (arnawlı atamalar qollanılǵan sóylewdiń ańlatpalıǵı) hám pedagogikalıq qábileti	0 - 2
3-dóretpe	Ózbek hám Qaraqalpaq ótken zaman kompozitorları dóretpeleri, Pesa, etyud	0 - 10
3 a. dóretpe maydanınan awızsha juwap	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitorı tuwrısındaǵı bilimleri, sóylewi (arnawlı atamalar qollanılǵan sóylewdiń ańlatpalıǵı) hám pedagogikalıq qábileti	0 - 2

4. Awızsha juwap (kollokvium)	Muzikalıq áspablar tariyxı hám olardıń qásiyetleri, saz áspab muzikasınıń sociallıq ómirde tutqan ornı hám de áhmiyeti tuwrısındaǵı bilimleri, sóylewi (arnawlı atamalar qollanılǵan sóylewdiń ańlatpalıǵı) hám pedagogikalıq qábileti.	0 - 6
Jámi		52

Túsindirme: JOO kásiplik (dóretiwshilik) imtixan komissiyası muzikalıq áspablar menen támiyinlew juwapkershiligin almaydı. Abiturientler shertetuǵın muzıka saz asbabin ózi menen birge alıp keledi hám sazlaǵan halda atqaradı. Kásiplik (dóretiwshilik) imtixan processinde kontsertmeysterden paydalanıwǵa jol qoyılmaydı.

Kásiplik (dóretiwshilik) imtixan komissiyası aǵzaları ózleriniń qánigelik tarawınan kelip shıqqan halda abiturient bilimin bahalaydı. Bahalar ulıwmalasqan halda daǵaza etiledi.

a) Shama menen atqarılatuǵın dóretpeler kestesı

Fortepiano:

1. Iri formadaǵı dóretpeler - N. Zakirov “Sonata”, F. Názerov “Kontsert”, M. Klementi, L. Betxoven, Y. Gaydn, v. A. Motsart, F. Shubert, M. I. Glinka,

A. K. Glazunov hám basqa sırt el kompozitorları sonatina, sonata hám kontsertlari.

2. Polifonik dóretpeler - I. S. Baxning “Frantsuz syitalari”, eki hám úsh dawıslı invensiyalari, XTK 1-úshek prelyudiya hám fugalari, sonıń menen birge G. Gendel, R. Shuman, M. I. Glinka, A. K. Glazunov, D. D. Shostakovich, G. Mushel sıyaqlı kompozitorlardıń polifonik dóretpeleri.

3. Pesa - F. Shopen, Y. Brams, F. List, E. Grig, P. I. Chaykovskiy, S. Raxmaninov, M. Eń ulliy “Sózsiz qosıq”, X. Azimov “Noktyurn”, P. Xalikov “Duwtar sortolari” hám basqa dóretpeler, sonıń menen birge K. Cherni, M. Klementi, I. Mosheles, F. Shopen hám basqa kompozitorlar etyudları.

Ózbek hám Qaraqalpaq xalıq áspablarında :

1. Iri forma daǵı dóretpeler – baqsı jıraw, eski áspab dóretpeleri, ótken zaman kompozitorlar dóretiwshiliginen úlgiler, Ózbekstan, Qaraqalpaqstan hám sırt el kompozitorlarınıń sonatina, sonata, kontsert h. t. b.

2. Ózbek xalıq namalari – “Dugox”, “Segox”, “Yolǵız”, “Navruzı ajam”, “Rajabiy”, “Kushchinor”, “Tanovar”, “Munojat” h.t.b.

3. Qaraqalpaq xalıq namalari – “Nama basi”, “Qosha das”, “Muxalles”, “Siy perde”, “Qara jorǵa”, “Aq ishik”, “Nariydirgen”, “Ilme Sultan”, “Ariwxan”, “Nalish”, “Miń túmen”, “Eshbay” naması, “Jeti asırım”, “Ala qayıs”, “Kúnxoja”, “Hawjar”. “Tarlan”, “Adınnan”, “Bes perde”, “Suw serper”, “Injiltma”, “Popuri”, “Ziyada”, “Qalxali” h.t. b.

v. 1. 2. Qosiqshılıq uqıbı

a) Bahalaw kriteryaları

Bul imtixanda abiturientten muzıka shıǵarmasınıń mazmunı, forması, xarakteri hám atqarıwshılıq quramalılıǵı boyınsha túrlishe bolǵan ush muzıka shıǵarmasın atqarıp beriwleri talap etiledi. Sonıń menen birge, Ózbekstan hám Qaraqalpaqstan Respublikası Mámleket Gimnin qosıǵın aytıw, Ózbekstannıń hám Qaraqalpaqstannıń ataqlı kompozitorları hám belgili kompozitor sázendelerin biliw hám ǵárezsizlik jıllarında respublikamız kórkem ónerin jáne de rawajlandırıw boyınsha ámelge asırılıp atırǵan jumıslar haqqında óz pikirin bayanlawı talap etiledi.

№	Qosiqshılıq uqıbı boyınsha atqarılatuǵın dóretpe janri hám awızsha soraw -juwap	Ballar bólistiriwi
1- dóretpe	Baqı jıraw, dástúriy qosiqshılıq, ózbek, qaraqalpaq hám shet el kompozitorlarınıń ariya, romans, estrada qosıqları	0 - 15
1 a. dóretpe maydanınan awızsha juwap	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitori haqqındaǵı bilimleri, sózi (arnawli atamalar qollanılǵan sózdiń sáwleleniwi) hám pedagogikalıq qábiliyeti	0 - 2
2-dóretpe	Uliwma orta bilimlendiriw mektepleriniń 5-, 6-, 7- klass “Muzika mádeniyati” pání dástúrinen orin alǵan qosıqlardan úlgiler	0 - 15
2 a. dóretpe maydanınan awızsha juwap	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitori haqqındaǵı bilimleri, sózi (arnawli atamalar qollanılǵan sózdiń sáwleleniwi) hám pedagogikalıq qábiliyeti	0 - 2
3-dóretpe	Ózbek, qaraqalpaq hám shet el xalıq qosıqları	0 - 10
3 a. dóretpe maydanınan awızsha juwap	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitori haqqındaǵı bilimleri, sózi (arnawli atamalar qollanılǵan sózdiń sáwleleniwi) hám pedagogikalıq qábiliyeti	0 - 2
4. Awızsha juwap (kollokvium)	Qosiqshılıq tariyxi, olardıń ózgeshelikleri hám jámiyetlik ómirde tutqan orni hám áhmiyeti, ózbek, qaraqalpaq hám shet el kompozitorları haqqındaǵı bilimleri, sózi (arnawli atamalar qollanılǵan sózdiń sáwleleniwi) hám pedagogikalıq qábiliyeti	0 - 6
Jámi		52

Túsindirme: Abiturientler qosiqshılıq páninen kásiplik (dóretiwshilik) imtixan waqtında ózi qálegen áspab áspabında shalıp atqarıw etiwi múmkin.

Abiturientlarning iqtidorini ham doretivshilik qabiletini bahalash ashiqligini tamiyinlenish ushuni kasiplik (doretivshilik) imtihan processida kontsertmeyster menen birgen paydalanishga yol qoyilmaydi.

Kasiplik (doretivshilik) imtihan komissiyasi agzalari ozlerini qanigelik salasidan kelip shiqqan halda abiturient bilimni bahalaydi. Bahalar uliwmalasqan halda dagaza etiledi.

Tap sonini menen birge, "Saz aspab atqarivshiligi ham qosiqshiligi" panni boyinsha qosiqshilik doretpeleri bolele ham saz aspab atqarivshiligi boyinsha bolele atqariladi ham uliwma 104 ball esabnan bahalanidi. Bahalar kestesinde sawlelendiriledi.

b) Shama menen atqarilatuqin shigarmalar dizimi

1. Ozbek, qaraqalpaq ham shet el kompozitorlari operalarinani ariya, romans, estrada qosiqlari.

2. Uliwma bilim beriw mektebini 5-, 6 -, 7- klass muzika madeniyati panni bagdarlamasinan orin algan qosiqlar.

3. Ozbek, qaraqalpaq ham chet el xaliq qosiqlari – "Omon yor", "Tanovar", alla, toy maresim qosiqlari, yalla, lapar h.t.b. Qaraqalpaq xaliq dastanlarinani uzindiler ham qaraqalpaq xaliq qosiqlari, Hawjar, Hayiw, Qiz minayim, Dembermes, Lay lay, Yasha pariy, Altinkol, Sawdigim, Musa sen yari, Gozzallar, Daglari, Aqsingul, Eshbay, Qoshades, Janim apa, Adinnan, Pal bolsin, salt dastur qosiqlari h.t.b

v. 2. Muzika teoriiyasi ham solfedjio

a) Bahalash kriteriyalari

Muzikalik dawis ham onini ozgeshelikleri, muzikalik sistema dawis qatari. Muzikalik saz, temperatsiyalangan saz. Dawislarning harilik duziliste sawleleniwi. Dawislar, interval, akkordlar engarmonizmi. Nota jaziw, nota sozimlari ham olarga qoyilatuqin dawislar sozimliliqini uzayttirish qosimsha belgiler, nota jaziw qisqartir belgileri. Metr, Ritm, sinkopa, sozimliqlarning turleniwi. Apiwayi, quramali, aralas ham ozgeriwshen metrler ham olshemler. Apiwayi ham quramali intervallar. Diatoniyalik ham Xromatikalik intervallar. Intervallarning engarmoniyalik tenligi. Intervallarning aylaniwi. Konsonans ham dissonans intervallar. Alteratsiya. Lad. Tonalliq. Turaqli ham turaqsiz dawislar ham de olarning sheshiliwi. Major ham minor ladi. Ushdawisliq ham olarning aylanbalari. Septakkord ham olarning aylanbalari. Waqitsha otiv (otkloneniya), modulyatsiya, transpozitsiya siyaqli temalardagi teoriyalik materiallardi biliw.

Major, minor, xaliq ladi dawisqatarlari, intervallar, ushdawisliqlar ham septakkordlar ham de olarning aylanbalarin berilgen dawistan ham korsetilgen tonalliqta duzip ham aytip beriw. Kalmikov ham Fridkin "Bir dawisli solfedjio"

oqiw qollanbasinan berilgen nama misaliga notağa qarap aytıw. Interval, akkord, lad dawisqatarların tińlap aniqlaw.

№	Muzika teoriiyası (solfedjio) wazıypalar túrleri	ballar bólistiriwi
1.	Teoriyalıq materiallardı biliw.	0 - 14
2.	Major, minor, xalıq ladları dawisqatarları, intervallar, úshdawisliqlar hám septakkordlar hám de olardıń aylanbaların berilgen dawıstan hám kórsetilgen tonallıqta dúziw hám atqariw	0 - 14
3.	Takt úleslerin qol háreketin kórsetip nama misalin notağa qarap aytıw	0 - 14
4.	Tińlap aniqlaw	0 - 10
Jámi		52

VI. Dóretiwshilik imtixanlar nátiyjeleriniń bahalaw kriteriyası

vI. 1. Saz áspab atqarıwshılıǵı hám vokal qosıqshılıǵı

Bahalaw kategoriyası	Bahalaw kriteriyası	1- shıǵarma ushın ball	2- shıǵarma ushın ball	3- shıǵarma ushın ball	4 -juwap ushın ball
Saz áspab atqarıwshılıǵı					
1-“ Ayırıqsha ”	Shıǵarmanı tolıq atqariwi jarqın hám ırǵaǵına jetkizilgen, texnikalıq tárepten jetilisen hám kórkemlik tárepten tásirli.	13-15	13-15	8-10	5-6
	Awızsha juwapı tolıq	2	2	2	-
2-“Jaqsı”	Dóretpе atqarıwı bir az kem jaqtı bolıp, kórkem tárepten tuwrı, biraq texnikalıq tárepten jetilisen bolıp, ayırım anıq emesliklerge jol qoyılǵan.	10-12	10-12	5-7	3-4
	Awızsha juwapı tolıq emes.	1,5	1,5	1,5	-
3-“Qanaatlandırarlı”	Saz áspabda atqarıw kónlikpeleri tómen, nota teksti nadurıs yadlangan	7-9	7-9	3-4	1-2
	Awızsha juwapı tolıq emes hám ayırım anıq emeslikleri menen.	1	1	1	-

4- “ Qanaatlandirarsiz ”	Dóretpe atqarıwı yadnan emes, yamasa saz áspabta atqarıw kónlikpeleri jetkilikli dárejede rawajlanbaǵan.	0-6	0-6	0	0
	Awızsha juwabı tómen yamasa joq ekenligi	1	1	1	-
Qosıqshılıq uqıbı					
1-“ Ayırıqsha ”	Dóretpe atqarıwı jaqtı hám ırǵaǵına jetkizilgen, intonatsion tárepten anıq, taza hám ańlatpalı.	13-15	13-15	8-10	5-6
	Awızsha juwabı tolıq	2	2	2	-
2-“Jaqsı”	Shıǵarmanı kórkem atqarıwda jarqınlıǵı biraz kemlew, texnikalıq atqarıw tárepten kámine jetpegen, ayırım anıq emes intonatsiyalar bar	10-12	10-12	6-7	3-4
	Awızsha juwabı tolıqsız.	1,5	1,5	1,5	-
3- “Qanaatlandirarli”	Atqarıw kónlikpeleri tómen, atqarıw anıq emes (falsh), tonallıqta turmaw, nota teksti natuwri yadlanǵan	7-9	7-9	4-5	2-3
	Awızsha juwabı tolıq emes hám ayırım anıq emeslikleri menen.	1	1	1	-
4- “ Qanaatlandirarsiz ”	Shıǵarma atqarıwı yaddan emes intonatsiya falsh (muzikalıq esitiw qabileti joqlıǵı) yaki atqarıp bere almawı	0-5	0-5	0	0
	Awızsha juwabı tómen yamasa joq ekenligi.	1	1	1	-

VI. 2. Muzika teoriyası hám solfedjio

№	Bahalaw kriteriyası	1-	2-	3-	4-
		wazıypa	wazıypa	wazıypa	wazıypa
1-“ Ayırıqsha ”	Wazıypanın tolıq atqarıwı, intonatsiyası anıq, taza, sap.	12-14	12-14	12-14	8-10
2-“Jaqsı”	Wazıypanın ayırım anıq emeslikler menen atqarıwı, intonatsiya ayırım orınlarda anıq	10-12	10-12	10-12	5-7

	emesligi (falsh).				
3- “Qanaatlandirarli”	Materialdı tómen biliwi, intonaciya ayırım orınlarda anıq emesligi (falsh), biraq juwap beriw processinde umtılıw hám qızıǵıwshılıqları bar ekenligi.	8-10	8-10	8-10	3-4
4- “ Qanaatlandirarsız ”	Materialdı bilmewi, intonaciya anıq emesligi (falsh)	0-7	0-7	0-8	0-2

VII. Kózi ázzi abiturientlerdiń kásiplik (dóretiwshilik) imtixan nátiyjelerin bahalaw kriteriyası

Joqarıda aytıp ótkeni sıyaqlı 60111300 - “Muzıka tálimi” baǵdarı boyınsha ótkeriletuǵın dóretiwshilik imtixan baǵdarlamasına kóre sol jóneliske tiyisli bolǵan áspab áspabında dóretpe atqarıw, qosıq atqarıw, muzıka teoriyası hám solfedjio pánlerinen abiturientlerdiń bilim, ilmiy tájriybe hám kónlikpelerin anıqlaw talapları kiritilgen.

Hár bir kózi ázzi abiturient dóretiwshilik imtixan juwmaǵı boyınsha jámi 5 baha toplaw múmkinshiligine iye. Toplanatuǵın baha predmetler boyınsha tómendegishe bólistiriledi:

- a) Saz áspab atqarıwshılıǵı - 5 baha ;
- b) Qosıq atqarıw - 5 baha ;
- s) Muzıka sawatlılıǵı - 5 baha ;
- d) Solfedjio - 5 baha.

Ulıwma 5 bahaniń 2 hám odan tómen bahaga bahalanǵan abiturientler oqıwǵa usınıs etilmeydi.

Dóretiwshilik imtixan predmetleri boyınsha belgilengen ballar bólistiriwi

Baha	Abiturienttiń bilim dárejesi bahalanıwında tómendegiler itibarǵa almadı
5 (ayırıqsha)	Muzikalıq tálim boyınsha bárshe dástúrdegi belgilengen shıǵarmalar tásirli, tolıq hám jetilisen, sheberlik penen atqarılsa, dóretiwshilik pikirley aliwi, qosıq aytıw boyınsha 2 túrli xarakterdegi hám keń diapazondaǵı (dawis keńligin hám kúshin kórsetiw ushin) qosıq atqarılıwi, sazda atqarıw tekis, atqarıw qaǵıydalarına boysinip ádebiy tárepten sheberlik penen orinlansa, berilgen dástúrdegi waziypalardi teoriyalıq hám ámeliy tárepten tuwri hám de tolıq orinlaǵanlıǵı, solfedjioni oqıw hám aytıw sheberligi joqari bolsa

4 (jaqsı)	Muzikalıq tálim boyınsha bárshe dástúrdegi belgilengen shıǵarmalar tásirli atqarılsa. Sazda atqariw tekis, atqariw qaǵıydalarına boysiniwdan sheginse, ádebiy tárepten sheberlik penen orinlasa, berilgen dástúrdegi waziypalardı teoriyalıq hám ámeliy jaqtan tuwri orinlasa Solfedjioni oqiw hám aytıw sheberligi jeterli bolsa
3 “Qanaatlandırarlı”	Sazda atqariw ushin tańlangan shıǵarmalar biraz ápiwayi hám bir qiyli túrdegi (xarakterdegi) shıǵarmalar bolsa, atqariw ádebiy jaqtan qaraǵanda sayızraq atqarılsa, atqariwda sózler yaddan aytıp berilmese, nama qosıqta hám ádebiylikte qáteliklerge jol qoyılsa
2 (Qanaatlandırar-siz)	Sazda atqarılatuǵın shıǵarma tekstinen sheginiw, qátelerge jol qoyılsa, ádebiy jaqtan jetkerip atqarılmasa, shıǵarma atqariwında tekstten, pátlerden shıǵıp ketiw hám ádebiy atqariwda qátelikke jol qoyılsa hám tásirsiz atqarılsa

VII. Apellyatsiya komissiyası quramı jáne onıń iskerligin shólkemlestiriw

Apellyatsiya komissiyası kásiplik (dóretiwshilik) imtixan komissiyası iskerligin jolǵa qoyılıwı menen bir waqıtta 2022-2023 oqıw jılı qabıl komissiyası tárepinen shólkemlestiriledi.

Abiturient kásiplik (dóretiwshilik) imtixan nátiyjeleri daǵaza etilgen kúnнен baslap, 24 saat ishinde apellyatsiya komissiyasına múrajat etiwı shárt. Bolmasa kórsetilgen múddetten ótip ketken múrajat inabatqa alınbaydı.

Apellyatsiya komissiyası abiturientler tárepinen bildirilgen awızsha hám jazba múrajatlerge juwap beredi.

Abiturient tárepinen bildirilgen múrajatti kórip shıǵadı hám 24 saat ishinde juwmaqlardı xabar beredi.

Abituriént _____ ní
Saz áspab atqarıwshılıǵı boyınsha usınıs etken áspab dóretpeleri boyınsha toplaǵan balları
DIZIMI

	Saz áspab atqarıwshılıǵı boyınsha atqarılatuǵın dóretpе janrı hám awızsha soraw -juwap kriteryası	Usınıs etilgen dóretpе jáne onıń atqarıw jaǵdayı (jazıladı)	Ball bólistiriw i	Toplaǵan balı
1.	Iri formadaǵı asar (Baqsı jıraw jolındaǵı áspab dóretpeleri, Sonatina, Sonata, Variatsiya, Konsert hám basqalar)		0 - 15	
1a	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitorı tuwrısındaǵı bilimlери, sóylewi (arnawlı atamalar qollanılǵan sóylewdiń ańlatpalıǵı) hám pedagogikalıq qábileti.		0 - 2	
2.	Polifoniya (Invensiya, Fuga, Preljudiya hám fuga, hám basqalar) Ózbek hám qaraqalpaq xalıq namalari hám kompozitor-lardıń saz namalari		0 - 15	
2a	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitorı tuwrısındaǵı bilimlери, sóylewi (arnawlı atamalar qollanılǵan sóylewdiń ańlatpalıǵı) hám pedagogikalıq qábileti		0 - 2	
3.	Ózbek hám qaraqalpaq kompozitorlar dóretpeleri, Pesa, etyud		0 - 10	
3a	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitorı tuwrısındaǵı bilimlери, sóylewi (arnawlı atamalar qollanılǵan sóylewdiń ańlatpalıǵı) hám pedagogikalıq qábileti		0 - 2	
4.	Muzikalıq áspablar tariyxı hám olardıń qásiyetleri, áspab muzıkanıń sociallıq ómirde tutqan ornı hám de áhmiyeti tuwrısındaǵı bilimlери, sóylewi (arnawlı atamalar qollanılǵan sóylewdiń ańlatpalıǵı) hám pedagogikalıq qábileti.		0 - 6	
Jámi			52	

Dóretiwshilik imtixan komissiyası :
Abituriént:

Abituriént _____ níń
Qosıqshılıq uqıbı boyınsha usımıs etken dóretpeleri maydanınan toplağan balları DIZIMI

	Qosıqshılıq boyınsha atqarılatuğın shıǵarma janrı hám awızeki soraw-juwap kriteriyası	Usımıs etilgen dóretpe jáne onıń atqarıw jaǵdayı (jazıladı)	Ball bólistiriwi	Top lag an balı
1.	Baqsi-jiraw , dástúriy qosıq-shılıq, ózbek, qaraqalpaq hám shet el kompozitorlarınıń ariya, romans, estrada qosıqları		0 - 15	
1a	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitori haqqındaǵı bilimleri, sózi (arnawlı atamalar qollanılgan sóz-dıń sáwleleniwi) hám pedagogikalıq qábiliyeti		0 - 2	
2.	Ulıwma orta bilim beriw mektepleriniń 5-, 6 -, 7- klass “Muzıka mádeniyati” pání baǵdarlamasınan orın alǵan qosıqlardan úlgiler		0 - 15	
2a	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitori haqqındaǵı bilimleri, sózi (arnawlı atamalar qollanılgan sózdiń sáwleleniwi) hám pedagogikalıq qábiliyeti		0 - 2	
3.	Ózbek, qaraqalpaq hám shet el xalıq qosıqları		0 - 10	
3a	Shıǵarmanıń mazmunı, forması, xarakteri hám kompozitori haqqındaǵı bilimleri, sózi (arnawlı atamalar qollanılgan sózdiń sáwleleniwi) hám pedagogikalıq qábiliyeti		0 - 2	
4	Qosıqshılıq tariyxi, olardıń ózgeshelikleri hám jámiyetlik ómirde tutqan orni hám áhmiyeti, ózbek, qaraqalpaq hám shet el kompozitorları haqqındaǵı bilimleri, sózi (arnawlı atamalar qollanılgan sózdiń sáwleleniwi) hám pedagogikalıq qábiliyeti		0 - 6	
Jámi			52	

Dóretiwshilik imtixan komissiyası :
Abituriént:

Abituriént _____niń
Muzika teoriyasi páninen bahalaw sistemalari tiykarında toplağan ballari
DIZIMI

№	Muzika teoriyasi (solfedjio) wazıypalar túrleri	Tapsirmalarğa abiturient tárepinen berilgen juwaplar (jaziladi)	Ball ar bólistiriwi	Abituriént toplağan ballar
1.	Teoriyalıq materiallardı biliwi		0 - 14	
2.	Major, minor, xalıqladları dawisqatarları, intervallar, úshdawisliqlar hám septakkordlar hám de olardıń aylanbaların berilgen dawıstan hám kórsetilgen tonallıqta dúziw hám atqariw		0 - 14	
3.	Takt úleslerin qol háreketin kórsetip nama misalin notağa qarap aytıw		0 - 14	
4.	Tıńlab anıqlaw		0 - 10	
Jámi			52	

Dóretiwshilik imtixan komissiyası :

Abituriént: